

krásky slovenska

ROČNÍK XLVII

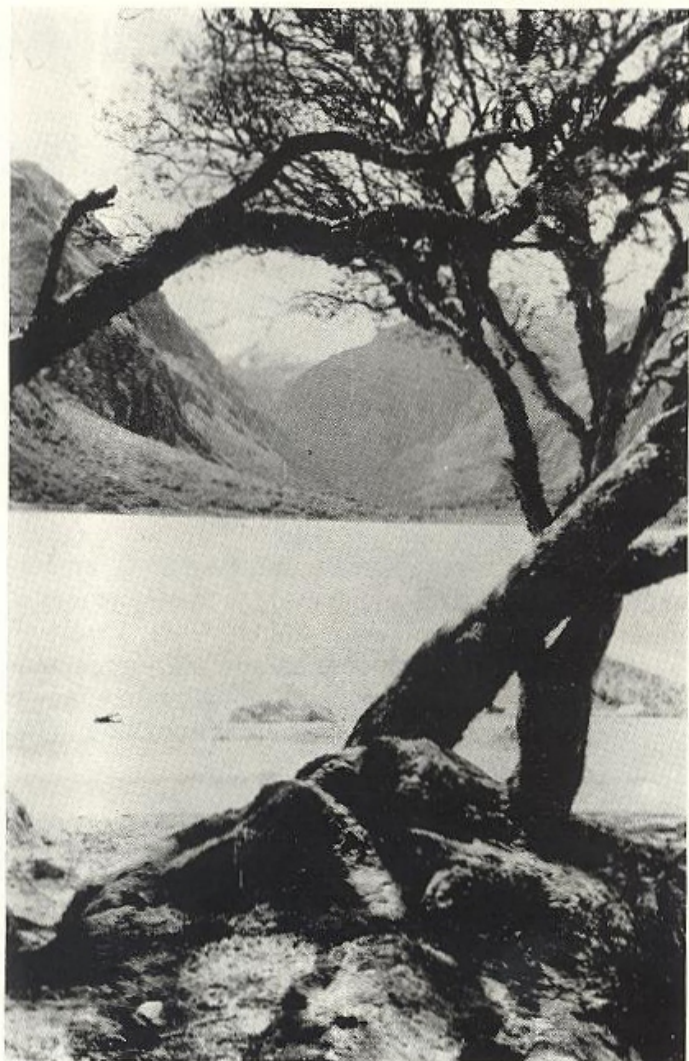
číslo 6000

10/70

číslo 18

KČS 5,—

Uprostřed snímky za jezerem Yanganuco stál základný tábor
čs. expedice

VZPOMÍNÁME

VLADIMÍR PROCHÁZKA

Od dob, kdy velký francouzský filosof J. J. Rousseau, obrátil pozornost kulturního světa směrem k přírodě, je stále více lidí, kteří hledají a nacházejí své štěstí a své vpravdě lidské vyžití v horách, v horolezeckém činu, při němž zážitky i poznání sebe sama jsou silné a opravdové.

My všichni, kteří máme určitý vztah k horolezectví, jaké uspokojení přináší ona velká hra, při níž máme možnost volby a vlastního rozhodování, při níž musíme rozvažovat a při níž se můžeme odvažovat k velkým činům – a být tím šťastni.

Bohužel, ne všechny naše dny v horách jsou šťastné. Přicházejí chvíle, kdy radost se rázem změ-

postavili malou mohylu, na kterou položili větvíčky kleče z Jizerských hor. Po dobu pobytu v Peru shromáždili všechny dostupné zprávy a materiály o činnosti naší výpravy a zařídili vše, co bylo nutné pro uzavření expedice v této zemi.

Peruánští horolezci z Clubu Andino Peruáno chtějí dosud nepojmenovaným štítům v této oblasti dát jména jednotlivých členů expedice. Bude to vzdání nejkrásnějšího a nezapomenutelného holdu československým horolezcům, kteří nastoupili svoji poslední cestu pod Huascaranem.

ní ve zármutek. Tak je tomu vždy, kdykoliv v horách zemře člověk. A jsou i takové dny, které jsou v historii horolezectví zaznamenány jako dny nejhorší. To je tehdy, kdy hory se nespokojily s obětí jedinou.

Tak tomu bylo na Matterhornu r. 1865, tak tomu bylo na Nanga Parbatu r. 1937 a tak tomu bylo v míře nejvyšší pod horou Huascaran dne 31. května 1970, kde zahynulo 14 členů Expedice Peru, 14 našich kamarádů.

Dlouho jsme tomu nechtěli věřit. Z rozpornosti zpráv, které k nám docházely, jsme čerpali stále novou naději. Avšak naděje se ukázala marná. Postihla nás nejtěžší rána, která kdy horolezce potkala.

Pro většinu z 15 účastníků expedice byla příroda a především pak Skalák druhým domovem. Zde vyrůstali, zde měli všechno rádi – louky pod lesem, vonící borovice, skály, po kterých lezli, a hlavně kamarády, s nimiž se vázali na společné lano.

Stejně jako jejich rodiny i my sme netrpělivě čekali na návrat našich Andinistů, na jejich vyprávění o dalekých horách. Čekali jsme však marně. Zůstali na druhém konci světa, v krásné a nyní tak nešťastné zemi Peru. Stali se obětí největší živelné pohromy tohoto století a desetitisíce dalších lidí, obyvatel Peru, sdílelo s nimi stejný osud.

Také tam zůstaly děti bez otců a rodiče bez dětí. Tak jako zde, i tam lidé trpí nad ztrátou svých drahých, ale i nad ztrátou domovů. Vyslovujeme jim svou hlubokou soustrast. Naše bolest se přes hory a oceány spojuje s bolestí jejich.

Zlý osud provázel naši expedici od samého začátku. Dne 18. května zahynul v lehkém terénu jeden z našich nejlepších kamarádů, **Ivan Bortel**, muž, který uměl v horách nejen chodit, ale i myslet, a proto mohl vylézt takové stěny, jako je Grandes Jorasses a východní stěna Mont Blancu.

Do ČSSR docházely dopisy plné smutku. Četli jsme v nich také slova upřímného obdivu k lidem z města Yungay, kteří projevíli Čechům svou účast v době jejich zármutku. Ale město Yungay už také neexistuje...

Ztráta, kterou utrpělo tímto neštěstím Československé horolezectví, je nesmírná.

Expedice si před sebe postavila nesnadné, náročné cíle, a proto dobře zformovala své řady. Byli v ní výborní organizátoři, vynikající horolezci, neúnavní dřiči a především dobří a ušlechtilí lidé.

Byla to mladá parta:

kamarád Ivana Bortela, **Jarda Krebich**, jemuž bylo možno závidět jeho životní optimismus, elán a virtuózní lezeckou techniku;

byl v ní **Milan Černý**, reprezentant z Liberce,

a pak **Milan Náhlavský**, velký chlapec s věrnými očima a s rukama, které chtěly všechno zastat, všude pomoc.

V expedici tvořila další věkovou skupinu Liberecká parta, známá stejně dobře jak ve Skaláku, tak v Jizerských horách:

Jirka Jech – který měl na starosti zajištění expedičního materiálu, vždy pečlivý a důkladný se stal pro expedici nepostradatelný. Postrádat ho však budou všude, kde žil a pracoval.

Vašek Urban – lešetínský kovář od kalící pece, koumavý český řemeslník a k tomu nad jiné schopný vypravěč a zpěvák;

Bohuš Nejedlo – zpočátku vedl přípravu expedice, učitel a vychovatel, který tak rád viděl úspěchy mladých na skalách a uměl jim poradit;

Láďa Mejnar – pro kterého příroda a skály znamenaly celý svět.

S těmi všemi byl a po horolezecké stránce na expedici vedl **Ing. Miloš Matras**, jeden z prvních Čechů, kteří osvědčili své velké mistrovství v Alpách a na Kavkaze, účastník řady úspěšných expedic. Člověk nejkřehnější.

A dále tu byl Jičín:

Bamba – atlet a vědec, **Ing. Zdeněk Novotný**, který se rázem stal nepostradatelným pro svou schopnost vyřešit i ty nejtěžší problémy ve vztazích mezi lidmi –

a s ním stejně nepostradatelný tajemník expedice **Ing. Jiří Rasl**, který věci věnoval všechn svůj talent, čas i profesionální zkušenosti pracovníka zahraničního obchodu –

pak lékař, usměvavý **Sváta Ulvr**, doktor – lidumil, jehož posledními vděčnými pacienty byli peruánští Indiáni...

A konečně tu byla trojice mužů s náročnými kulturními a uměleckými ambicemi, které je dovedly až do pravlasti Inků:

Významný sochář **Riša Karoušek**, který zůstane tím Rišíkem, kterého nikdy neopustí chlapecké sny.

A pak **Vilda Heckel**, náš velký fotograf. Do Peru odjížděl již na svou třetí expedici. Kolikrát tahali kamarádi po horách jeho aparáty, kolikrát proklínali jeho houževnatost. Ale on věděl, co chce – a uměl dát světu ty nejkrásnější fotografie hor.

Takto vyzerá mesto Yungay po katastrofe. Na mieste, kde je čakán, bolo námestie

A nakonec jako kapitán na lodi tu byl Ajšek, vedoucí expedice, **Dr. Arnošt Černík**, neúnavný, každému milý člověk, náš jediný spisovatel a znalec horské literatury. Jeho mimořádným organizátorským schopnostem se nakonec podařilo zajistit odjezd expedice do Peru. Zajistil odjezd. Ale zajistit její návrat se mu bohužel nepodařilo. Vždyť ani autor „Zeměpisu velehor“ nemohl předvídat blížící se katastrofu.

Nevrátil se ani on.

Marné bylo úsilí československého vyslanectví v Limě, marná byla obětavost peruánských, chilských a japonských horolezců za jejichž lidskou a stavovskou solidaritu, prokázanou v době nejhorší, jim patří náš úpřimný obdiv a dík.

Nyní vzpomínáme na Vás všechny, které jsme měli rádi, a budeme vždy vzpomínat,

kdykoliv budeme ve Skaláku,

kdykoliv budeme v krásných Tatrách

a kdykoliv opět potáhneme s čs. vlajkou do nejvyšších hor světa.

Budiž čest Vaši památce!

Mohyla postavená na pamiatku Ing. Ivana Bortela je dnes pamätnou mohylou všetkých 15-tich členov expedície. Pri mohyle člen záchrannej skupiny

